

Informačná politika samospráv a politika vydávania radničných periodík

(závery z monitoringov TIS)

Seminár TIS

Verejná kontrola miestnej samosprávy

Skalka pri Kremnici, 25. – 27. júl 2008

Ivan Rončák

Monitoringy TIS

- Zber dát: november 2007
- Náhodná vzorka 51 samospráv - 25 miest a 26 obcí a mestských častí resp. 30 periodík
- Spolupracovníci TIS – sieť antikor
- Tri témy:
 - 1. weby ako protikorupčný nástroj
 - 2. poplatky za poskytovanie informácií
 - 3. politika vydávania radničných novín

a, Informačná politika samospráv

- elektronická verzia úradnej tabule
- územný plán mesta
- informácie o nakladaní s majetkom obce
- rokovací poriadok obecného zastupiteľstva
- zápisnice zo zasadnutí komisií OcZ
- tel. čísla a e- mailové adresy zamestnancov obce
- informácie o verejnom obstarávaní
- iné informácie dôležité z hľadiska transparentnosti

a, Informačná politika samospráv

elektronická verzia úradnej tabule

Polovica miest, ale iba niekoľko obcí

a, Informačná politika samospráv

územný plán obce

Väčšina miest (16:9), ale iba niekoľko obcí (5:21)

a, Informačná politika samospráv

informácie o nakladaní s majetkom obce

- **Info o nadbytočnom majetku**
- *veľmi slabá informovanosť: mestá (10:15), obce (1:25)*

- **Zásady hospodárenia s majetkom**
- *väčšina miest (14:11), ale takmer žiadna obec (1:25)*

a, Informačná politika samospráv

rokovací poriadok obecného zastupiteľstva

Takmer všetky mestá (20:5), takmer nijaká obec (2:24)

a, Informačná politika samospráv

**zápisnice zo zasadnutí komisií obecného
zastupiteľstva**

Veľmi slabá informovanosť: mestá (5:20), nijaká obec

a, Informačná politika samospráv

telefónne čísla a e- mailové adresy zamestnancov obce

- **tel. čísla:** väčšina miest (19:6), menšina obcí (9:17)
- **e- mailové adresy:** väčšina miest (15:10), menšina obcí (4:22)

a, Informačná politika samospráv

informácie o verejnom obstarávaní

menšina miest (8:17), nijaká obec

a, Informačná politika samospráv

iné informácie dôležité z hľadiska transparentnosti

- Zoznam faktúr (Šahy, Šala, Žilina)
- Uznesenia zo zasadnutí mestskej rady (Lučenec)
- Zmluvy mesta (Šala)
- Archív zvukových nahrávok zo zasadnutí MsZ (Senec)
- Cenová mapa (Šahy, Zvolen)
- Zoznam petícií adresovaných mestu (Žilina)
- Zoznam nehnuteľného majetku mesta - budovy (Lučenec)
- Mobilné tel. čísla vybraných vedúcich zamestnancov mesta a primátora (Prešov, Zvolen)
- a ďalšie

a, Informačná politika samospráv

d'alšie zistenia:

- Sadzobníky obcí za poskytovanie informácií sú v súlade so zákonom 211/2000 Zb. o slobodnom prístupe k informáciám, ktorý ich výšku stanovuje na úrovni materiálových nákladov na poskytnutie informácie – nezistili sme prípad extrémne vysokého poplatku.
- Niektoré obce však účtujú neprimerane vysoké poplatky za dátové nosiče – napr. Bardejov, Čadca, Holíč, Snina, Terchová, Zvolen.

a, Informačná politika samospráv

d'alšie zistenia:

- Poskytovanie informácií občanom patrí medzi výrazne marginálne činnosti obcí a miest. Svedčí o tom množstvo vybratých poplatkov za rok 2006 ako aj fakt, že mnohé obce a mestá sa nestretli napr. s požiadavkou na poskytnutie informácií formou audio alebo videozáznamu. Nemajú tiež upravenú túto oblasť poskytovania informácií, informácie poskytujú bezplatne a nemajú ani stanovenú hranicu, do ktorej odpúšťajú poplatok za poskytnutie informácií a nevedú evidenciu poplatkov za poskytovanie informácií. Mnohé samosprávy nedostali v roku 2006 nijakú žiadosť o informácie v zmysle zákona 211/2000 Zb. o slobodnom prístupe k informáciám.

a, Informačná politika samospráv

d'alšie zistenia:

- Veľmi často používanou formou žiadania a poskytovania informácií sú telefonické alebo mailové žiadosti a odpovede, pri ktorých nevznikajú obciam a mestám nijaké materiálové náklady.
- Veľmi často sme sa najmä v obciach stretli s názorom, že informácie poskytujú občanom osobne – takisto bez nákladov.

b, politika vydávania radničných periodík

- Periodicita radničných novín je závislá od veľkosti obce – čím vyššia obec, tým vyššia periodicita. Väčšie mestá vydávajú RN minimálne raz za mesiac, RN vydávané menšími mestami a obcami majú nižšiu periodicitu.
- Najoblúbenejším formátom RN je formát A4; obce a mestá bez rozdielu veľkosti chcú vydávať svoje noviny na veľkom priestore, o čom svedčí počet strán RN.

b, politika vydávania radničných periodík

- RN sú vo väčšine prípadov vydávané priamo obecnými alebo mestskými úradmi, prípadne v spolupráci s obcami zriadenými príspevkovými organizáciami. V dvoch prípadoch sú RN vydávané v spolupráci obce a nejakej záujmovej kultúrnej inštitúcie. Len v dvoch prípadoch bolo vydávanie RN zabezpečené externe – raz obchodnou spoločnosťou so 100-percentným podielom mesta (Zvolen) a v jednom prípade obsah RN zabezpečuje miestny odbor Matice slovenskej (Zvolenská Slatina).

b, politika vydávania radničných periodík

- Z dôvodu interného zabezpečenia vydávania RN majú problém vykázať skutočné výdavky na vydávanie RN. Poskytnuté údaje väčšinou zahŕňajú len náklady na zabezpečenie prác v externom prostredí (grafická úprava, tlač, distribúcia) a nezohľadňujú náklady na spracovanie obsahu RN (mzdy redaktorov, režijné náklady). **Obce teda nevedia, koľko ich vydávanie RN skutočne stojí.**

b, politika vydávania radničných periodík

- RN sú politicky veľmi citlivé. Svedčí o tom zloženie redakčných rád ako aj spôsob ich menovania. Vo väčšine prípadov je redakčná rada pri absencii všeobecných pravidiel menovaná v obecnom zastupiteľstve, prípadne ju menuje priamo starosta. Starosta resp. jeho zástupca si ponecháva vplyv na vydávanie RN aj prostredníctvom svojho členstva v redakčnej rade alebo priamo v redakcii ako výkonnom orgáne RN. V mnohých prípadoch je starosta dokonca šéfredaktorom RN. Niekde tvorí redakčnú radu príslušná komisia obecného zastupiteľstva (pre kultúra, šport, médiá a pod.). V menších obciach sa na vydávaní RN podieľajú aj občania a zástupcovia iných organizácií (napr. miestnej školy).

b, politika vydávania radničných periodík

- Práca v redakcii je vo väčšine prípadov profesionalizovaná – zabezpečujú ju zamestnanci obce alebo mesta.
- V RN nezaznieva hlas opozície – väčšinu priestoru v RN predstavujú iné informácie (informácie o kultúre, športe, histórii atď.) nasledované úradnými informáciami a informáciami o činnosti vedenia mesta. Opozícia nedostáva v RN nijaký priestor. Niektoré obce to zdôvodňujú cielenou apolitickosťou RN – aký je však potom cieľ RN?

Monitoringy 2008

- Monitoring pravidiel participácie – K8, leto 2008
- Monitoring činnosti hlavných kontrolórov miest a komisií na ochranu verejného záujmu – top 20, jeseň 2008

Monitoringy 2009

- ?

Ďakujem za pozornosť!

Ivan Rončák